

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ РЕФОРМУВАННЯ ПДВ В УКРАЇНІ

д.е.н., доц. **Кобушко І.М.**,
студент **Солодовніков С.М.**
Сумський державний університет (Україна)

В умовах кризової ситуації та необхідності докорінної перебудови соціальних та економічних основ господарювання в Україні одним з головних напрямів постає проблема реформування податкової системи.

Питанням вивчення ролі, властивостей, наявних недоліків податків, та зокрема ПДВ, а також напрямів його реформування присвячено праці таких учених, як А. Амоша, В. Вишневський, В. Борейко, А. Дяковський, Т. Єфименко, І. Луніна, В. Парнюк, А. Сігасв, А. Скрипник, А. Соколовська та ін. Але практичного реформування податків чи універсальної схеми їх впровадження не відображені в працях вчених.

Нині діюча податкова система дуже подібна до європейської, але специфіка країни та нерозвиненість ринкових процесів навіть з технічної точки зору, дозволяє ухилитися від сплати податків або зменшувати базу їх оподаткування. Україна має гармонізувати свою податкову систему відповідно, та до загальноприйнятих принципів оподаткування в країнах ЄС.

В роботах відчизняних вчених пропонувались різні варіанти реформ від зміни принципу оподаткування певними податками до їх відміни. Так склалась ситуація, що найбільш проблемними питаннями є реформування механізму сплати ПДВ. Не раз піддавались критиці податкові пільги з цього податку, та схеми штучного формування податкового кредиту, навіть пропонували замінити на податок з обороту або з продажів.

Але ПДВ є обов'язковим податком в країнах ЄС, і відміна його є кроком назад від інтеграції до європейського податкового поля. Директива Ради ЄС № 2006/112/ЄС від 28.11.2006 щодо спільної системи податку на додану вартість визначає платників податку, операції, що підлягають оподаткуванню, базу та ставки оподаткування. На адаптацію національного податкового законодавства до цієї Директиви країна має 5 років [1]. З огляду на директиву, варто приділити значної уваги ПДВ.

Позитивні аспекти впровадження ПДВ в тому, що він виконує не тільки фіскальну а й регулюючу роль, наприклад, виступає фактором, що стримує кризу надвиробництва і прискореного витіснення з ринку слабких виробників, що важливо для успішної розвинутої ринкової економіки, а також дає можливість отримувати кон'юнктурний прибуток, стримувати не зумовлений ріст цін, та ряд інших позитивних факторів які роблять його дуже привабливим для макрофінансового планування. Але також має ряд недоліків, таких як, негативний вплив на високотехнологічні і наукоємкі виробництва, та можливість ухилення від сплати в умовах недосконалого бухгалтерського обліку, і що не менш важливо виступає фактором, що стримує розвиток виробництва.

На нашу думку варто приділити увагу реформуванню ПДВ, за наступними напрямками:

- Диференціація ставок податку, згідно з європейським досвідом де зазвичай діє звичайна ставка не нижче 15%, та зменшена не нижче 5% на товари першої необхідності, також в деяких країнах ЄС діють і підвищені ставки на так названі товари розкоші. В Україні диференціація ставок дозволила б зменшити податковий тягар з соціально незахищених верств населення, та перевести на товари розкоші.
- Обмежити перелік пільг з ПДВ, постійно скорочуючи їх, тим самим скоротити схеми ухилення від сплати податку.
- Відмовитись від обкладання товарів за ставкою 0% при експортних операціях, визнавши їх такими що не обкладаються податком, платником податку має бути постачальник експортеру.
- Ефективне адміністрування ПДВ, та його моніторинг.
- Введення жорстких штрафів за порушення податкового законодавства.

Зважаючи на те, що ПДВ є головним бюджетоутворюючим податком та враховуючи політико-економічну кризу в Україні, дуже складно уніфікувати цей податок до європейських стандартів. З іншого боку, в умовах різкого підвищення цін на товари і послуги, питання необхідності диференціації ставок, постає як першочергове при реформуванні цього податку.

1. На адаптацію до директиви ЄС щодо ПДВ Україна матиме 5 років [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: http://icps.com.ua/key_issues/democratization_asso/11404.html
2. Наближення української системи оподаткування ПДВ до європейських стандартів. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6664/1/PDW.pdf>.